

PÁLYÁZATI BESZÁMOLÓ

SZILÁGYI DOMOKOS KÖLTŐI HAGYATÉKÁNAK MEGVÉTELE

Pályázati azonosító (204158/00066 [régi: 3558/00066])

A közelmúlt, és ma már talán azt is állíthatjuk, a magyar irodalom történetének egyik legkiemelkedőbb költője, a kortársai által poeta doctusnak elismert, a kolozsvári Forrás első nemzedékében induló, de költészetével egyetlen iskolához, irányzathoz vagy stílushoz nem sorolható, szintézissteremtő Szilágyi Domokos (Nagysomkút, 1938–Kolozsvár, 1976) kéziratait, könyvtárának jelesebb darabjait és relikviáit, tehát költői hagyatékát Kolozsvárott felmértük, listáztuk, csomagoltuk, beszállítottuk, megvettük, 1907-es gyarapítási naplószámon ill. 2015.43 számon állományba vettük.

Szilágyi Domokos rövidre szabott költői pályáján az első lépés a szuverén lírai nyelv megteremtése volt, később pedig a klasszikus és a modern líra egymástól eltérő területeit egyesítette költészetében. Költői nyelvét úgy dolgozta ki, hogy teljes biztonsággal kezelte a klasszikus formát és az összefüggéseket, az életérzés forradalmát újszerűen megvilágító modernitást; életművében az izmusok iránti fogékonyság sajátos egyensúlya vált lehetségessé. „...újból érvénybe helyezte mindazt, ami már elavult”, de „csúfondárosan, fintorogva, mosolyogva”, ennek az ironikus gesztusnak az eredménye „kimagaslóan érdekes, korszerű és jó, a költészet öniróniája” (Szilágyi János, költő, névrokon).

Számára a védtelenség, kiszolgáltatottság, szorongás több hangulatnál, állapotnál, személyes hajlamnál: éppen az emberiséghez tartozás, a szolidaritás, az empátia másik arca, a tudatlíra állandó motívuma. Itt találkozik a líra a bölcseséggel, Szilágyi Domokos lírája Szilágyi Domokos filozófiájával.

Versbeszéde sokat köszönhetett otthonosságának az Ó- és Újszövetségben, a zsoltárok, bibliafordítók, prédikátorok magyar nyelvi világában. Szerepversei valójában a teljes emberkép felé táguló ars poeticák, végigkísérik az egész életművet a korai kezdettől a korai végig, a tizenkilencedik századi romantikus hagyomány verskultúrájában és hőskultuszában fogant Hunyadi János-portrétól a Bolyai-, a Bartók-paradigmáig, a nagyon modern sorstragikumig. A szerepverseket kiegészítő eredetiségéről vallanak a Szilágyi Domokos-életműnek ha nem is terjedelemben, de fontosságban a költői oeuvre-rel egyenrangú és egybehangzó, párhuzamos részei, az Arany Jánost, Walt Whitmant, Radnótit, T. S. Eliotot értelmező és újraértelmező esszék, valamint az útinapló, *A Volga Nyugaton*.

Az 1956-os magyar forradalommal szoros összefüggésben, az akkor egyetemista költő 1957-es beszervezésével megkezdte gyötrelmes kettős életét kényszer és becsület között, talán végérvényesen rejtve maradó körülmények fojtogatásában – ez az életmű és az életrajz legtragikusabb titka.

A „*Van út – kiút nincsen*” felismerése a filozofikus hajlamú költőt termékeny rezignáció birtokosává tette, arra készítette, hogy a védtelenséget is ars poeticájába foglalja, mint a haláltudat mellett s azzal rokon ember- és létdefiníciót, hiszen – mint mondja – „Mindig akad valami, amivel szemben védtelen az ember. S amíg akad, addig van költészet is.” Azt vallotta, hogy a költői mesterségben benne foglaltatik „minden, ami az élethez tartozik”. Választékos lényének és lírájának ez a hitvallás adja meg mélységesen demokratikus, humanista dimenzióját. (A bekezdés Szilágyi Júlia irodalomtörténész, névrokon szövegének felhasználásával)

A komplex hagyatékot már be is mutattuk/mutatjuk a 2016. május végével záruló *Ez bejött!* című kiállításunk egyik kiemelt helyén. A 2015. december 16-i nyitás óta 4300 látogató tekinthette meg 25 csoportos szakvezetés illetve egyéni látogatás keretében.

Felvettük a kapcsolatot a Szilágyi Domokos-verskiadások szöveggondozójával, Szilágyi Zsófiával is. Reméljük, a mára már teljesen elfogyott 2006-os *Ősszegyűjtött versek* című Fekete Sas kiadást követően hamarosan új, bővített kiadás készül a hagyatékra alapozva.

A hagyatékrész bekerülése megindíthat egy spontán átadási folyamatot. De mi magunk is kezdeményezzük, hogy további családtagok, irodalmi szereplők, szerkesztőségi munkatársak összeszedjék és átadják a tulajdonukban lévő Szilágyi Domokos-kéziratokat, leveleket.

Ez úton mondunk köszönetet az NKA Ithaka programja támogatásáért, azért hogy a kért vételi összeget maradéktalanul megítélte, lehetőséget teremtve ezzel arra, hogy ez az irodalomtörténetileg jelentős hagyaték a köz javára közgyűjteménybe kerüljön.

GT!

151/5/201

Vásárlási lap
Kézirattár

Az eladásra kínált anyag összefoglaló címe:

Szilágyi Domokos hagyatéka részletezve a mellékelt listán.....
.....
.....

Az eladó neve: **Nagy Mária Róza**.....

Születési hely, idő: **Nagybánya, 1944. aug. 31**.....

Anyja neve: *Miklónca Ulov*

Szem. ig. sz.: **2-440831-0117**.....

Az eladó lakcíme: **Románia Kolozsvár str. Mama 6. ap. 24**.....

Vételár: **3.000.000,-**.....Ft, azaz **Hárommillió**. Ft.

Bankszámlaszám:

11773463 03297094
(OTP - Nagy Péter)

Vargakatalin
Varga Katalin
(főosztályvezető)

Jóváhagytam:

E. Csorba Csilla
E. Csorba Csilla
(főigazgató)

Növedéki napló tételszáma **2015/43**: kézirattári:központi: *1907*

A fentiek alapján kérem az utalványozott : **3.000.000,-** Ft, azaz **Hárommillió Ft**
..... nak
az **NKA Itaka pályázat** rovat terhére való kifizetését.

Kelt: **Bp., 2015. december**

Alulírott mint eladó büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a fentebb megnevezett, eladásra felkínált anyag jogos és kizárólagos tulajdonomat képezi, s hogy azt a jelzett vételár ellenében a Petőfi Irodalmi Múzeum tulajdonába átengedem. A jelen kifizetés alapján keletkező esetleges SZJA-fizetési – tehát adóbevallási – kötelezettségemről tudomással bírok.

Esetleges fenntartásaim:

Nagy Mária
.....
(eladó)

AT UKA 3558/00066
száma: támogatás terhére elszámolva

Levelek (neki)

Bérczy József levél (1973)

Czjzek (Toldalagi) Éva + vele Roman Czjzek levele (10 db + meghívó)

Domnul levél (1975) (SzD fordította őt)

Dósa Gerő levél (1976)

Éltető József levél – (autogr., 1974, Igaz Szó levélpapírján)

Ilia Mihály 1 lap (1973)

Illyés Kinga levél (1973)

Irodalmi Szemle (Varga Imre) levél (1976)

Johann (Hans) Thurn levél, lap (3 db, 1973)

Ki... László levél (1975)

Kortárs (KSI) levél, lap (2 db, 1974, 1975)

Kriterion levél (1976, 2 db)

Majtényi Erik lap (1974)

Maklár Árpád levél (3 db; 1974 1975)

Méliusz József lap, levél (4 db) + Nagy Mária (5 db)

Nagy Mária levél 110 + 4 távirat 8 gyerekek-rajz

Ortutay Gyula levél (1976)

Páskándi Géza lap

Plugor Sándor Ex Szisz (1971-76) metszetnyomat + kísérőlevél

Plugor Sándor lap (1975)

Porzsolt Borbála (férje Zolcsák Sándor) levél SzD-ék

Román Írószövetség születésnap távirata

Sulyok Vince levél, lap (5 db, 1972-1975)

Szépfalusi István levél, lap (4 db + meghívó 1974, 1975)

? József levél, lap (7 db, 1974, 1975) lehet hogy azonos

Szilágyi Attila Géza (Kobak) lap, levél + ex libristerve (6 db)

Szilágyi Béla lap a családnak

Szilágyi Károlyné levél (1976)

Thinsz Géza levél

Tomory Viola levél (2 db, 1975)

Új Írás (Kormos István) levél + leveles babérág (1976)

Váró György levél Sz. D. (1976)

Vegyes levél – (4 db)

Volker Beleites lap (1975)

Levelek tőle

SzD levél Dósa Gerő – 1976. okt. 26. – az egyik búcsú levél + az 5000 lejes feladó + halotti irat + 3.500 lej dokumentuma

SzD levél Majtényi Erik fénymásolat 4 db + *Születésnapra* c. vers – gép, fénymás (1973)

SzD levél Szilágyi István + a *Vád* c. vers (1973, autgráf)

SzD levélfogalmazványa – Porzsolt Borbálának és egyéb vegyes feljegyzés

SzD level Stempel Mártának, azaz Bayer Györgynének + Bayer Györgynek 36 db + vers + ue. fénymásolatban és gépiratmásolatban

Sz. D. levél Nagy Mária 29 db + egy versfordítás + a búcsúlevél; az egyik levélben *Az asszonyom oan tót...* kezdetű vers

Sz. D. levél Nagy Mária (tkp vers Harmincéves korára... - autogr.; 1974)

Sz. D. lapjai Nagy Mária gyerekeinek 10 db

Sz. D. és Nagy Mária levelei Szászné Lilinek 4 db

Sz. D. levél Evellei László

Sz. D. lapja az apjának 3 db

Sz. D. levél szüleinek, testvéreinek (38 db, autográf, bennük *Érkezés, Karácsony, Őszi bánatos* c. autográf versek)

Sz. D. lapja Szilágyi Mártának 1 db

Sz. D. Domokos János (1974) + Nagy Mária fogalmazványa DJ-nek a *Skizofrén Európa* c. vers rektóján

Sz. D. levele Parádi Frigyesnek (4 db 1974)

Sz. D. levél Nagy Kálmánnak 10 db

Sz. D. lapja Szilágyi Attila Gábor (Kobak) (1975)

Sz. D. levele lapja ?(1975)

Sz. D. és Nagy Mária lapja Kata Péter (1973)

Sz. D. és Nagy Mária lapja Habina János (5 db 1973-74)

Mások levelei másoknak

Hervay Gizella levél Nagy Mária (5 db)

Muzsnay Árpád levél Nagy Mária

Szakolczay Lajos levele és Nagy Mária viszonzválasza (2 ill. 1 db 1988)

Kriterion (2 db), Mvhelyi Nemzeti Színház, Kalota Kvk + még 10 cég közlési engedélykérése Nagy Máriától

Táviratok Nagy Máriának Sz. D. halálakor – (7 db)

Nagy Mária levél Szilágyi Károly (2 db)

Hervay Gizella lapja Szilágyi Attila Gábor (Kobak) (3 db)

Sz. D. anyja (Szász Judit) levél gyerekeinek Sz. D. eltűnésekor

Analekta

Vers

A ballagás (1955), *Édesapám születésnapjára* (Énekeljünk), *Valacinek(?) muzsikálnak* (1955), + román nyelvű végrendelete

Apokrif Vörösmarty – gépirat

árnyék, boszorkány, Szegénylegények, garabonciás, Takarják be nagypapát – javított gépiratok egykorú

Édesanyám születésnapjára (1948)

Gatyáimnak... autorg. ceruza

Magyarok – gépirat javítással

Megjelent az Isten... autogr

Mondóka – gépirat autogr. jav.

Napraforgó, Bájzengzet-koszorú, Tyúktetű-induló, Jámbor jótanács, Szép est virrada.... kezdet 2 pl, *Füstkarikák, Egyszerű sorok* (nincs a kötetben), *Apám névnapjára* (1958), *Jön a Mikulás* (1953, nincs a kötetben), *Volt egy város...* kezdettel – autográf

Napraforgók gépirat, a lap összefogva az indigóval és a második lappal

Pimpimpáré (6 f, autogr)

Pimpimparé dossziében kotta, jegyzetek versfogalmazványok kb 15 lap
Pogány zsoldárok 2.-től gépirat javítva (az 1. hiányzik)
Tavaszi füttyök vers gépirat (I. éves hallgató)
Tengerparti lakodalom kötet gépirata tintajav. Kb. 30 lap
Tengerparti lakodalom nyomdai levonat korrektúrával
Versemhez, Orgonaillat (autogr. ceruza; 1958)
Bukaresti levél + versek (Igaz Szóban 1957-1967 körül/között, gépiratos másolat, kb 50 lap)
Csak ez maradt feliratú dossziében: kb 15 f. korai mű
Az ún Daniel Spinster [SzD]-versek – gépirat, angol
„Kötetben meg nem jelent versek” c. dosszié kb. 30 f. gépirat és gépmás
Sz. D. románul írt versek – kb 10 lap gépmás
Sz. D. versek – (gép és gépmás + jav.; kb 40 lap
Sz. D.-vers autográf ceruza – 4 db – Beyer Györgyné borítékban
Versek kefelevonatai 13 db javításokkal, rájegyzésekkel, cenzúrázottak is!

Fordítás

Blaga cikkei, tanulmányai ford.: SzD – Dósa Gerő gépelése?
Burns-fordítások gépmás kb 20 lap
Burns-fordításai autogr. ceruza (4 f. + a Burns-kötet (London, Eyre & Spottiswoode kiadás 1918-as dedikációval) benne autogr. jegyzetek, melynek oldalszámaira hivatkozik
Egy dossziényi gépiratos, kicsit javított Burns-fordítás – megjelenés???
Calinescu Ion Creanga – ford: SzD – gép + jav., 255 lap néhány hiányzik
Olteanu Lucia *Mákvirág kalandjai* SzD-fordítás(?) – gépirat SzD-jav – 38 lap

Cikk, tanulmány

próza, kritika – a borítékhoz képest csak 3

Eminescu életei – autogr. 5 lap; a füzetben sok kitépelt autográf oldal maradványa, más szövegek

lektori jelentés Nagy Zoltán verseiről

A Volga Nyugaton. Útinapló c. (Kvár., Kalota, 2004) kötet anyaga (az A Hét-ben való első megjelenések (1977), számítógépes munkapéldány (nyomtatva + lemezek) + N. M. feljegyzései + javított levonat, Sz. D. gépirata saját felíratú dossziében, a kézzel írott jegyzetek (2 db), Szépfalusi István meghívólevele, meghívó a grazi előadásra, kb 40 hazaküldött képeslap, prospektusok az útról

A Volga Nyugaton 40 lapnyi gépmás autogr. jav.

Vajda János két verse (egyetemi dolgozat V. évf. + Helikon fi szövegkiadás)

Nagy Lajos. A három éhenkórász (egyetemi dolgozat IV. évf., 9 f., autográf)

Egyéb

Kosztolányi Akarsz-e játszani? Sz. D. autográf másolatában

Szójáték – gépiratos tisztázat

Burns Egy pint bort... megzenésítés – autogr. ceruza kotta és szöveg – töredék (1 f)

Autográf kotta

Telefonszamos notesz (2 db) + jegyzetömb és szállongó vegyes jegyzetek + fotók Kobak, Nagy Máriával, Dsida sírja

Norvég-svéd-angol-francia-német-orosz autográf szószedet (2 füzet 4 f. +3 f.)

Sz D glossary óangol-angol? 31 lap gépirat két hasáb

SzD bevétel és elszámolási feljegyzések

Vegyes jegyzetek lapok, kis notesz

Jegyzetömb

Fogalmazó füzet másodlagos felhasználásban

Tesla magnó gépkönyve Szd jegyzeteivel

Személyi dokumentumok

Szatmári 3. sz. M. Fiú-középiskola Búcsúlapja rajta autográf sorok és fotó

Írószövetségi igazolvány fotóval

Dossziében: kiadói szerződések kb 30 db., orvosi papírok Csiky Csabától, orrműtét röntgen, Írószövetségi igazolványok, nyugdíjpapírok, oslói meghívólevél, születési anyakönyvi kivonat, iskolai értesítők, érettségi bizonyítvány

Receptek – az ólomszedéssel bélyegzett borítékban

3 orvosi lelet

Dokumentumok a secu irattárából fénymásolatok

Bottoni-iratokból másolatok (Varró János, Páskándi Géza)

Bálint Vera (Debrecen) írásszakértői véleménye Sz. D. írásáról (az ügynök ügy kapcsán)

Az együtt élő nemzetiségek irodalmának 1972-re – írószövetségi díja 1973-ban kelt

Szilágyi Domokos és Szilágyi Géza Attila gyászjelentései (4 db)

Szilágyi Károly gyászjelentése

Sajtó alá rendezések

Barbara Ring *Peik* – Porzsolt borbála rajzaival; s. a. r. Sz. D. – gépmás kb. 100 lap – nem jelent meg?

Arany legszebb versei. összeáll, bev. Sz. D. – gépiratmásolat kb 50 lap

Mások analektái

Csiki László *Kedves barátom, okos...* vers gépirat aláírva 1975

Mészáros József *Összetállótalak* – gépmás (Nagy Máriának ajánlással 1996)

Nagy Gáspár *Sz. D. koporsójára* – autográf (2x!)

Palocsay Zsigmond *Szemmelverten/Szisznek* – autogr. vers

Bajor Andor tréfás asztrológia feljegyzése Szilágyi Domokosról (1 f.)

Franyó Zoltán Sz. D.-fordításai – két vers németül – gépirat

Muzsnay Ákos művek (Sz. D. illusztráció, Kortárs-díj – László Miklós fotók, 3 db)

Nagy Kálmán *Szilágyi Domokos Vasöntők* – verselemzés

Nagy Mária a *Pimpimpárér*ről 3 lap autogr.

Szokolczay Lajos interjúja Nagy Máriával 1990 két pl. 14 + 38 lap

Szilágyi Károlyné emlékirata Sz. D.-ről 1977-1979

Várady Emese versei gépirat (kb 30 f.)

Könyvtár

Magyar-német zsebszótár (Bp., Athenaeum, 1944) – saját névbeírással

Müncheni M. Intézet meghívója Dóczy Péter SzD-estjére (2002)

Szilágyi Domokos napok V. és VI. (1998 és 2001)

Szilágyi Domokos emléknepok 2011. plakát

Artes Tidskrift för litteratur konst och music 1986. 5. sz. (benne SzD versek fordítása is)

Könyvtárából

Burns-kötet (London, Eyre & Spottiswoode kiadás egy ismeretlennek szóló 1918-as dedikációval)

Henry Wadsworth Longfellow (London, Frederick Warne) – könyvtárából

The Northon Antology of Modern Poetry (New York, Northon, 1973) – könyvtárából

Megújított énekeskönyv (Kolozsvár, 1871)

Könyvek Szilágyi Domokosnak dedikálva

Elérhetetlen föld. Kilenc költő versei (1969)

Franyó Zoltán (ford.) Eminescu versek (1973)

Gömöri György *Átváltozások* (1972)

Jebeleanu *Kicsérélem a keresztet* (d. Lászlóffy Csaba)

Kalász Márton *Megszámított vigasz* (1976)

Kiss Anna *Fabábú* (1972)

Kovács István *Havon forgó* (1973)

Majtényi Erik (ford) Teodorescu Messziről... (1975)

Majtényi Erik *Egy vers egyedül*

Majtényi Erik *Hajóharang...*

Nagy László *Ég és föld* (1972)

Panek Zoltán *Hiúszemet...* (1973)

Páskándi Géza *Holdbumeráng*
Páskándi Géza Tű foka (1972)
Roman Czjzek Geld ist wie Staub (1982)
Saszet Géza *Bizonyság* (1972)
Siegfried Lenz Leute von Hamburg (d. Volker Beleites, Harriet Munkácsy Volker?, 1975)
Sulyok Vince *Rámdöntött világ* (1972)
SzD-Vermesy Péter *Pimpimpáré* (Vermesy 1976)
Szepesi Attila *Hegedűs-ének* (1974)
Téli levél (Sulyok Vince 1976)
Thinsz Géza *határsávok* (1976)
Hans Thurn *Der immergrüne Stein* (1974)
Tornai József *Tizenhét ábrándozás* (1976)

Művészeti Tár

Tárgyak

bélyegző és nyomdai ólomszedékes sorokkal (cím, stb)
bögre
Club dohány fémdoboz – benne dohány
Multifilter cigarettacsomag (Nagy László ajándéka)
napszemüvegek (3 db)
nyakkendő
oldaltáska
öngyújtók egyik cigarettatartó is (ez utóbbi egy portréfilmen is látszik)
Pezsgő-díj (Utunk szerkesztősége évente adta) aláírták: Tamás Gáspár Miklós, Láng Gusztáv,
Kántor Lajos, Marosi Péter
svájcisapka (az európai úton hordta)
szemüvegtok
tárca
táskairógép (Consul)

tolltartó

Rajz

Porzsolt Borbála 2 tusrajz SzD-ről

Fotók – kb 100

róla

3 a temetésről

család (1940-1960) 24 + 12 db

Páskándi és Sz. D. külön

Hervay Gizella

Sz. D. barett sapkában

Nagy Máriával és a gyerekekkel

portrék róla fotón: ? gyerekkori (1949) Györkös Mányi Albert (1984), Plugor Sándor,
Porzsolt Borbála (1976)

Lászlóffy Aladár

Vermes Péter

szobabelső dolgozósarok (5 db – Kolozsmonostoron Nagy Máriánál)

2016. március 29.

Varga Katalin
főmunkatárs
PIM Kézirattára